

Studiekvalitetsmelding for 2021 fra Det humanistiske fakultet

Studiekvalitetsmeldinger og dialogmøter

Alle institutt og sentre ved Det humanistiske fakultet leverte egne studiekvalitetsmeldinger til fakultetet innen fristen 23. mars. På bakgrunn av disse meldingene og med utgangspunkt i en kort agenda som var sendt ut i forkant, gjennomførte fakultetsledelsen dialogmøter med institutt og sentre 1., 7. og 8. april. Dialogmøtene var konstruktive og konkrete og synes å fungere godt for alle parter. Det ble tatt referat fra møtene.

Oppfølging av foregående års studiekvalitetsmelding

I januar 2021 etablerte fakultetet et mer permanent nettverk for **mentorordningen** og studiestart. Mentorordningen blir koordinert av et administrativt nettverk med representanter fra instituttene og koordineres av studieseksjonen på fakultetet. Dette er et tiltak for å sikre kontinuitet og å videreutvikle innholdet i ordningen. Ett medlem har et særlig ansvar for å jobbe med ordningen opp mot instituttene, for å bedre informasjon om ordningen og involvering i fagmiljøene. To av medlemmene deltar i tillegg i sentrale nettverk om studiestarten, og tar informasjon derfra med inn i fakultetets planleggingsgruppe. Ordningen er faglig forankret i studiestyret, som blir holdt orientert om status for ordningen.

HF fikk insentivmidler for året 2020/2021 for å arbeide med arbeidslivsrelevans i mentorordningen. Våren 2021 gjennomføre mentorene en samling med tema arbeidslivsrelevans. Opplegget var laget av HF i samarbeid med Sammen. Opplegget hadde fokus på deltidsjobber, verv og praksis og supplerer studieprogrammene ved HF. Det var også viktig å formidle at tallene fra f.eks. Sammens kandidatundersøkelse tegnet et optimistisk bilde av HF-studentenes tilknytning til arbeidslivet.

På oppdrag fra fakultetet gjennomførte seniorrådgiver Harald Åge Sæthre en evaluering av mentorordningen i studieåret 2020-21. Evalueringsrapporten ble lagt fram for studiestyret. Rapporten viser at det er bred støtte til mentorordningen i enhetene, og at man ønsker en tettere kontakt og integrering mellom mentorgruppene og programmene/instituttene. Blant annet ønsket man at programmene i god tid får informasjon om hvilke mentorgrupper man har på programmene, kontaktinformasjon til mentorene og plan for mentorsamlingenes tidspunkt og innhold.

Oversikt over **eksterne fagfeller** ved HF ble i 2021 gjennomgått to ganger, i mars og november, og grunnenhetene ble minnet om utløpte kontrakter. Per november 2021 var det 22 oppnevnte eksterne fagfeller. I henhold til HFs rutiner for eksterne fagfeller, skal alle rapporter fra eksterne fagfeller behandles i programstyret som gir en skriftlig kommentar til oppfølging av rapporten. Rapport og kommentar blir oversendt fakultetet for behandling i studiestyret. I 2021 behandlet studiestyret syv rapporter. Dette er et lavt antall og fakultetet arbeider kontinuerlig med å få inn rapporter. Vi får tilbakemeldinger fra fagmiljø som har gode erfaringer med ordningen med ekstern fagfelle. Noen fagmiljø har meldt at korona har medført at rapport fra ekstern fagfelle ikke har blitt fulgt opp. Det tar vanligvis også noe tid å få rapporten via råd og utvalg ved instituttene før oversending til fakultetet.

Lektorutdanningen

HF er svært tilfreds med at det nå er etablert et lektorsenter ved UiB og at redesignprosessen innenfor lektorutdanningen er i gang. Vi ser fram til et godt samarbeid med lektorsenteret og vil være en konstruktiv partner i det videre arbeidet med å videreutvikle gode lektorprogram.

Lektorutdanningen er svært sentral for HF og av fakultetets totale antall studenter fakultetet har nå 552 registrerte studenter på lektorutdanningen, noe som høsten 2021 utgjør 17 % av studenttallet ved HF.¹

Studenttall i lektorprogrammene ved HF (Kilde: DBH, registrerte studenter (tidsserie), utplukk: femårig master, 2018-2021)

Studieprogramnavn	2018 Studenter totalt	2019 Studenter totalt	2020 Studenter totalt	2021 Studenter totalt
Lektorutdanning med master i fremmedspråk (engelsk, fransk, tysk eller spansk)	156	155	170	166
Lektorutdanning med master i historie eller religionsvitenskap	83	127	190	218
Lektorutdanning med master i nordisk	151	160	168	168
Sum	390	442	528	552

Hovedkonklusjoner fra fakultetets dialogmøter

Flere institutt tok opp praktiske utfordringer med **digital versus fysisk undervisning** da universitetet ble åpnet for fysisk undervisning etter korona-nedstenging. Flere studenter har opplevd pandemi-årene som krevende. Institutt for fremmedspråk (IF) har gjennomført enkelttiltak som tverrfaglig skriveseminar for alle bachelorstudenter og digital arbeidslivsdag. Fagene ved HF er svært ulike og rammene for oppfølging av studentene er ulike. Fakultetet ser det nå som viktig å ta med seg de erfaringene en har gjort seg med digital undervisning inn i det videre arbeidet der fysisk undervisning igjen blir regelen. Det må jobbes for en balanse mellom fysisk og digital undervisning som opprettholder studiekvalitet, samhold blant studentene og som stimulerer til gjennomføring.

Rapportering var også et tema som kom opp og det meldes om at egenvurderinger og rapporter blir forventet levert, men at noen stiller spørsmål ved behovet for treårige emneevalueringer.

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR) og Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium (LLE) er piloter for UiB FRAM og begge instituttene arbeider godt og konstruktivt, men med ulike tilnærminger. Begge er også i god dialog med Studieavdelingen og fakultetet om ulike planer.

Fakultetet har erfart at det har vært krevende å få en god ordning for **studentmedvirkning**. Studiestyret behandlet temaet i februarmøtet og fakultetet har fulgt opp med arbeidsstuer for planlegging og gjennomføring av program møter som møtested for studenter og fagmiljø. Flere enheter informerte om at det jobbes aktivt for å utvikle god studentmedvirkning og fagutvalg. Det er svært ulik praksis ved enhetene; i noen fagmiljø er det velfungerende fagutvalg, bl.a. har lektorstudentene egne fagutvalg, mens andre fagmiljø sliter. Flere institutt melder at den faglige involveringen kan bli bedre og at det arbeides aktivt med å få til en god organisering av studentmedvirkning.

¹ 17% av gradsstudenter og årsstudenter samlet, ikke inkludert EVU, norskkurs, enkeltemner og innvekslingsstudenter.

Mentorordningen kom også opp i dialogmøtene og det er ønske om en tettere kobling mellom mentorer og fagmiljø, samt å styrke og synliggjøre den faglige relevansen av mentorordningen.

Se ellers over om mentorer.

De tre største instituttene på HF er involvert i **lektorutdanningen** med egne program: Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium (LLE) har Lektor nordisk og Erfaringsbasert master i undervisning med fordjuping i norsk. Institutt for fremmedspråk (IF) har Lektor fremmedspråk (engelsk, fransk, spansk og tysk) og Erfaringsbasert master med fordjuping i engelsk. Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR) har Lektor historie eller religion. Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (FoF) har ansvar for emnet DIDAHUM fagtekst og skriverettledning i ettfagsmodellen på PPU. Alle instituttene på HF er dermed involvert i lektorutdanningen og denne utdanningen kom også opp i dialogmøtene. Det er fortsatt utfordringer med 7. og 8. semester i forhold til praksis. LLE og AHKR som er piloter for UiB Fram er også koblet på redesignprosessen på lektorutdanningen gjennom sine lektorprogram og må se disse to prosessene i sammenheng.

IF tok også opp at fagmiljøet på russisk ønsker å tilby studieemner knyttet til **Ukraina** og om initiativ fra UiB sentralt om å få i gang et engelskkurs for ukrainske flyktninger fra våren av og frem til studiestart høsten 2022.

Gjennomførte og planlagte emne- og programevalueringer.

Ifølge studiekvalitetsbasen er det i skrivende stund registrert 248 årlige egenvurderinger av emner/studieprogram i 2021. I tillegg er det registrert 75 periodiske evalueringer av emner (3-årig) samt 10 femårige programevalueringer. Antallet gjennomførte vurderinger og evalueringer er trolig høyere og er under registrering.

I tråd med fakultetets plan for femårig programevaluering, er følgende program evaluert av de respektive programstyrene og er våren 2022 til behandling i studiekvalitetskomitéen ved HF: Bachelorprogram i kulturvitenskap, master i historie (AHKR), bachelor- og masterprogram i digital kultur (LLE), bachelor- og masterprogram i italiensk, bachelor- og masterprogram i russisk (IF) og bachelor- og masterprogram i filosofi (FoF). Bachelorprogram i arabisk skulle vært evaluert i 2020, men fikk utsettelse og ble evaluert i 2021. Også dette programmet er til behandling i studiekvalitetskomitéen våren 2022.

Budsjettprioriteringer (endringer)

I 2021 brukte HF ekstraordinært store midler på undervisningsassistenter og tiltak for å stimulere studiemiljøet. Dette var mulig som følge av ekstrabevilgninger i forbindelse med koronapandemien. Slike midler er ikke tilgjengelige i år, og grunnet den nye budsjettsituasjonen som avtegnet seg ved UiB ved årsskiftet, måtte utdanningssatsingen reduseres til 1 mill. kr. (ned fra 1,5 millioner i det ordinære budsjettet i fjor).

Tiltakene dreier seg her om undervisningsassistenter til fagmiljøene, en 25 % prosjektstilling knyttet til mentorordningen samt en oppgradering av studentarealer.

Fakultetet vil sette av noe midler til utvikling av et tverrfaglig studieprogram i Politics, Philosophy and Economics (PPE). Det kan bli aktuelt å flytte på midler innenfor potten til utdanningssatsingen.

I tillegg videreføres ordningen med undervisningsassistenter med 615 000 kr. (ned fra 900 000 i fjor).

Midlene fordeles til instituttene ut fra studenttall og skal brukes til læringsaktiviteter som øker studentaktivitet og faglige tilbakemeldinger ut over det som allerede ligger i emnebeskrivelsene.

Fakultetet ønsker å sikre gode arealer for studentarbeidsplasser/lesesaler og pausemuligheter knyttet til disse, innenfor den bygningsmassen vi har per i dag. Det settes av en pott på 150 000,- kr til dette formålet.

Satsningsområder

I 2021 lyste HF ut Master i bærekraft, et program med 20 plasser fordelt på HF, MN og SV. Programmet involverer fagmiljø fra HF/SVT, MN, SV, PS og JUS. Det første kullet med studenter ble tatt opp høsten 2021. Det ble tatt opp 17 studenter på de tre studieretningene Globale samfunnsutfordringer, Klima og energiomstilling og Marin bærekraft. Det er ikke frafall på programmet i 2021.

Fakultetet vil også utvikle et PPE-program, se [Planer for oppretting og nedlegging av studieprogram](#).

Status knyttet til målsettinger om studiekvalitet satt i UiBs handlingsplaner

Handlingsplan for kvalitet i utdanning 2017-2022

Innsatsområde A: UiBs studieprogram skal ha høy kvalitet, være relevante og forskningsbaserte

Delmål 1: UiB skal arbeide systematisk for å ha helhetlige studieprogram med godt samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelser, undervisning, læringsaktiviteter, og vurderingsformer.

Bachelorprogrammet i engelsk har vært pilot i et redesign-prosjekt som skal implementeres fra høsten 2022. Som følge av redesignprosessen blir det nå bl.a. gjennomført en større grad av obligatoriske arbeidskrav. IF planlegger en redesignprosess for bachelorprogrammet i arabisk.

Delmål 2: Digitalisering for læring – UiB skal være ledende på utvikling og bruk av læringsfremmende digitale verktøy til undervisning og vurdering.

Flere fagmiljø på HF har arbeidet med utvikling av digitale læringspakker, bl.a. russisk, tysk og filosofi/exphil. Fagmiljøet i exphil fikk i 2021 status som fremragende undervisningsmiljø. Exphil var tidlig ute med å ta i bruk digitale læringsressurser og dette er fortsatt en sentral del av det didaktiske og pedagogiske utviklingsarbeidet ved exphil.

Korona-nedstengingen medførte en utvikling av nye undervisningsmetoder og kompetanse på digitale verktøy som det nå er viktig å nyttiggjøre og videreutvikle også når studentene nå er tilbake på campus. Dette har også vært diskutert i studiestyret og var tema på studiestyrets digitale undervisningsforum i mars 2022.

Delmål 3: UiBs utdanninger skal være forskningsbaserte. Dette betyr både at studentene integreres i vår forskning og våre forskningsmiljø, og at både faginnhold og undervisningsmetodene er forskningsbaserte.

Se utviklingsavtale med KD.

Delmål 4: Samspill med samfunn og arbeidsliv skal sikre relevans i utdanningene. Klyngene er en viktig arena for samarbeid.

For HF's del er klyngene mindre sentrale som arena for samarbeidet med samfunnet enn for andre fakultet. HF har vektlagt utvikling av muligheter for praksis som ikke nødvendigvis kanaliseres gjennom klyngene.

I 2021 hadde HF følgende praksistilbud (med forbehold om koronatilpassinger): PRAKTINF Praktisk informasjonsarbeid, TEAT253 Praksisbasert bacheloroppgave og TEAT310 Yrkesrelatert praksis (LLE), AHKR201 Praksis i arbeidslivet og feltturs for masterstudenter i

arkeologi, ARK307 i samarbeid med Fornminneseksjonen ved Universitetsmuseet i Bergen (AHKR), Språkpraksis i utlandet SAP100, og FRANPRAX Praksis i bokindustrien (IF) og jobbskygging (SKOK). I tillegg kommer rammeplanstyrt praksis på lektorutdanningen.

Fagmiljøene erkjenner at arbeidet med arbeidsrelevans handler om å synliggjøre for studentene hvilke generelle ferdigheter de humanistiske utdanningene gir. Mentorordningen har også jobbet med arbeidslivsrelevans (jf. ovenfor).

Studenter som fungerer som undervisningsassistenter, mentorer og studentmedarbeidere på infosenteret får god arbeidslivserfaring og praksis.

Innsatsområde B: Studenter og ansatte som aktive og likeverdige læringsfelleskap

Delmål 1: Studentene skal ha reell innflytelse og de skal ha ansvar for egen læring.

Fakultet og grunnenheter har i 2021, i samarbeid med HSU, jobbet godt for bl.a. å opprette fagutvalg og å skaffe studentrepresentanter som kan ta del i utvikling av emner og program. Vi viser til omtale om studentmedvirkning ovenfor.

Fagmiljøenes utvikling av læringspakker og omvendt undervisning er også en måte å aktivere studentene til egne studier og motivere for aktiv læringsinnsats samt å utvikle innsikt i egen læringsprosess.

Delmål 2: UiBs ansatte skal ha en forskende og kunnskapsbasert undervisningspraksis.

UiBs system for kvalitetssikring av studiene og systembeskrivelsens krav om egenvurderinger og emne- og programevalueringer blir godt fulgt opp ved alle enhetene på HF. Det ser vi av enhetenes egne studiekvalitetsmeldinger og i dialogmøtene.

God undervisningspraksis er et gjennomgående tema i studiestyrets undervisningsforum. I 2021 ble rapporten Kva er god undervisningskvalitet presentert. Rapporten er basert på en kartlegging blant vitenskapelig ansatte på HF i perioden 2020/2021 og arbeidet frem i en arbeidsgruppe ledet av professor i historie Yngve Flo. <http://link.uib.no/44ytf>

Se ellers Utviklingsavtale med KD, 1. Forskningsbasert undervisning.

Innsatsområde C: Utdanningsledelse

Delmål 1 og 2: Se over. Studiestyrets undervisningsforum tar jevnlig opp aktuelle tema om undervisningspraksis for å opparbeide en kultur for god praksis og erfaringsdeling.

Delmål 3: Meritteringsordningen for undervisere ved HF ble opprettet av fakultetsstyret i 2018 og ordningen ble lyst ut for første gang i 2019. Tre undervisere har fått status som fremragende undervisere og ett fagmiljø som fremragende undervisningsmiljø. Fra og med 2021 vil ordningen bli lyst ut annethvert år.

Innsatsområde D: Gode system og infrastruktur

Fakultetet har opprettet støttesystemer for utvikling og kontroll i tråd med UiBs systembeskrivelse. Prosesser med enhetenes egenvurderinger, emne- og programevalueringer har vi nå gode erfaringer med. Enhetene leverer gode studiekvalitetsmeldinger og dialogmøtene har siden 2020 blitt arrangert som ett møte med hver enhet som inkluderer utdanning, forskerutdanning og forskning med egen agenda for hvert område. Erfaringene med denne løsningen er gode. Bevisstheten og nytten av gode og publiserte egenvurderinger har økt og synes å gi bedre forståelse i arbeidet med programevalueringer. Studiekvalitetskomiteen ved HF er nå i gang med andre runde med femårige programevalueringer og komiteen har hele 14 program til vurdering for reakkreditering. Ti av disse er i henhold til fakultetets plan for

programevalueringer, ett program ble utsatt fra 2020 og tre program er oppe til ny vurdering som følge av at de ikke ble anbefalt reakkreditert i 2020. Fakultetets store programportefølje gjør femårig programevaluering til en betydelig årlig prosess. Vi ser at den er nyttig både for programmene og medlemmene i komiteen å gjennomgå en slik prosess; den bevisstgjør og informerer om kvalitetssystemet, prosesser, fakultetets portefølje, utfordringer og gode eksempler.

Utviklingsavtale med KD

Andel kandidater med utvekslingsopphold som del av sin grad

15,1 prosent av kandidatene som avla en grad ved Det humanistiske fakultet i 2021 hadde utvekslingsopphold som del av graden. Dette er nedgang fra 2020, hvor kandidater med utvekslingsopphold som del av graden var 18,8 %.

Søknadsaktivitet og gjennomslag i nasjonale utlysninger

Tiltak for økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning: HF leverte en søknad på denne utlysningen september 2021: Prosjekttittel var «Anvendt humaniora» og involverte fagmiljø var teatervitenskap og praktisk informasjonsarbeid. Søknaden fikk avslag, men fikk karakteren 4 og kan være et godt utgangspunkt for en ev. ny søknad.

Planer for oppretting og nedlegging av studieprogram

Politics, Philosophy and Economics (PPE): HF og fagmiljøet i filosofi ønsker fortsatt å medvirke til et PPE-program, men det trengs avklaringer av finansiering og finansieringsmodell for å legge grunnlag for tverrfakultært samarbeid med SV.

Master i japansk

Fagmiljøet i japansk ønsker å opprette masterprogram i japansk og arbeider med en søknad. Ressursspørsmål og studieplasser må avklares før ev. oppstart tidligst høsten 2023.

Bachelor i retorikk

Instituttrådet ved FoF har tidligere gått inn for å legge ned BA i retorikk. Programmet ble ikke anbefalt reakkreditert etter femårig programevaluering i 2020 og fakultetet laget i 2021 i dialog med FoF en plan for nedlegging av programmet. Prosessen blir nå gjenopptatt og nedlegging blir vurdert på nytt i lys av ny programevalueringen som ble gjennomført i 2021 og utviklingen i studenttall. Ny programevaluering for retorikk er nå til vurdering for reakkreditering i studiekvalitetskomiteen.

Sentrale tema for dialogmøtene mellom universitetsledelsen og fakultetene:

1. Forskningsbasert utdanning

Alle enhetene ved HF melder at undervisningen som tilbys er forskningsbasert, i noen tilfeller i mindre grad på grunnnemner på 100-nivå, men på 200-nivå og master er det normalt en oppgave-/avhandlingskomponent som utgjør et veiledet forskningsprosjekt der det forventes at studentene viser kunnskap om oppdatert forskning for prosjektet. Ved HF er instituttene LLE og AHKR piloter for UiB FRAM og AHKR skriver i sin studiekvalitetsmelding til fakultetet at prosjektets kobling mellom forskning og utdanning, der det oppfordres til økt samspill og synergi mellom aktuell forskning og undervisningen som tilbys i samme periode, kan ha en opplagt studiekvalitetsfremmende effekt.

Senter for vitenskapsteori (SVT) tilbød dannelsesemnet *VIT211: Etikk, politikk og menneskerettigheter* våren og høsten 2021. Tema for emnet var begge semestre den pågående koronapandemien. Dannelsesemnet henter inn relevante eksperter som foreleser om sine forskningsprosjekt. Masterprogrammet i bærekraft, som også ligger ved SVT, har emner som er

svært forskningsbaserte. Studentene arbeider med case og blir derved direkte involvert i forskning.

HF har også bærekraftrelevante enkeltemnettilbud som f.eks. Miljøetikk på filosofi. Emnet skal gi studenten et overblikk over filosofiske begrep om moral, politikk og vitenskap som har relevans for miljøproblemene i vår tid, med vekt på dyr sin velferd, landområder sin egenverdi, klimarettferdighet og forholdet mellom individuell og offentlig moral. Studenter på historie kan velge temaet Miljøbevægelser, miljøaktivister og miljøsyn – fra Rachel Carson til Greta Tunberg når de skal skrive bacheloroppgave. AHKR tilbyr også fordypningsemnet Klima og samfunn i førmoderne tid. IF tilbyr fra våren 2021 emnet Klimafortellinger, hvor målet er å gi innsikt i humanistiske og tverrfaglige tilnærminger til klimaspørsmålene gjennom refleksjon rundt formidling av klimaspørsmål gjennom ulike diskurser og hvordan man kan tolke disse fortellingene.

2. Digital grunnkompetanse og bredde

Fakultetet stiller seg positive til at studentene får et tilbud om opplæring i digital forståelse, kunnskap og kompetanse. Det er ikke laget spesifikke planer for å integrere dette i våre studieløp, men alle våre bachelorprogram er tilrettelagt slik at studenter kan ta emner fra andre fagområder som frie studiepoeng.

3. Lektorutdanningen

Fakultetet er svært opptatt av å bidra til at redesignprosessen og omorganiseringen i lektorutdanningen skal lykkes. Fakultetet har en tett dialog med ledelsen ved lektorsenteret, for å sikre god kommunikasjon mellom redesignprosessen og studieprogrammene ved HF. Fakultetet jobber fortløpende for å løse ulike utfordringer som oppstår i kjølvannet av redesignprosessen, og arbeider nå også for å få til en hensiktsmessig intern organisering som kan understøtte det nye styringssystemet som er under implementering i lektorutdanningen på UiB.

DEKOMP: Det humanistiske fakultet deltar i ordningen for desentralisert ordning for kompetanseheving i skolen (Dekomp). HF har samarbeid med fire skoler: To skoler i Bergen kommune (Rå og Slåtthaug skole) og to videregående friskoler (Metis vgs og Danielsen vgs). HF fikk tildelt kr 800 000 for samarbeidet i 2021, i tillegg ble det tildelt kr 422 331 som en grunnressurs. Det ble også gitt en ekstra tildeling på kr 70 137. Prosjektene, som startet opp i 2021, er toårige, og et tilsvarende beløp vil bli tildelt også i 2022.

4. Oppfylging av bachelorplasser

Tabell 1 i vedlegget fra Studieavdelingen viser utviklingen i studenttall ved fakultetene i perioden 2015-2021 og HF har hatt en markant økning i denne perioden. Økningen har vært strategisk ønsket og man har oppnådd målene om bedre utnyttelse av studieplassene og økning i evu-aktiviteten.

Tallene i tabell 1 inkluderer alle kategorier av registrerte studenter, både internt finansierte og eksternt finansierte. De omfatter også både evu-studenter (der HF har hatt en stor vekst i perioden), norskkursstudenter (som har en egen finansieringsmodell) og enkeltemnestudenter, internasjonale studenter, poststudierett m.m. Vi mener diskusjonen om hvorvidt studenttallet blir finansiert av resultatmidler eller basisfinansiering er mest relevant dersom vi ser på tallene som gjelder studieplassene der vi faktisk mottar basisfinansiering, dvs. årsstudier og gradsgivende program (MA2, MA5, BA3). Når vi henter ut DBH-tall for registrerte studenter ved HF for studieplassene nevnt over er antall registrerte studenter i 2021 3278 (år, ba, ma2, me, ma5). I 2015 var tilsvarende antall 2747. Veksten i dette tallet fra 2015 til 2021 har vært på 19,3

%. Den totale økningen ved HF i perioden er 34,2 %. Resten av veksten i studenttallet skyldes dermed økt antall studenter i andre studentkategorier som norskkurs, EVU, enkeltemner og internasjonale studenter.

Norskkursene har for eksempel økt fra 160 til 238 i perioden, som isolert sett er en økning på 48 %. Siden norskkursene finansieres gjennom en bestillingsmodell der SA og HR bestiller et antall plasser basert på behov, bør norskkursstudentene ikke inngå i tallgrunnlaget i tabell 1 eller diskusjonen om hvorvidt HF's studenttall forholder seg til antall studieplasser.

Antall evu-studenter gjør nok særlig stort utslag i det overordnede tallet for fakultetet, da disse har økt fra 519 til 1252 i perioden 2015-2021, dvs. med så mye som 141,2 %. Økningen omfatter både egenfinansierte og eksternt finansierte EVU-tilbud.

Enkeltemnestudenter har økt fra null i 2015 til 125 i 2021, men disse studentene tas kun opp for et enkelt emne av gangen og bør ikke sammenlignes med fulltidsstudenter slik som de i praksis gjør i tallgrunnlaget i tabell 1.

Disse tallene viser at fakultetet ikke utdanner flere studenter enn vi har studieplasser til. Tvert imot er det god balanse mellom antall aktive studenter og studieplasser. Etter fakultetets mening viser de også at praksisen med overbooking som fakultetet har ligget på i senere år er hensiktsmessig for en god utnyttelse av de finansierte studieplassene ved HF. Det er fra HF's ståsted ikke hensiktsmessig med en reduksjon i nivået av overbooking overordnet for fakultetet. Det er imidlertid en realitet at overbookingen ved fakultetet fordeler seg ujevnt på programmene, og det vil være hensiktsmessig å se på mekanismer for å unngå høy overbooking på enkeltprogram og svak rekruttering på andre.

En del program overbookes mer fordi disse har god studenttilstrømming. Det ville vært en fordel om programmene hadde jevnere rekruttering slik at man fylte studieplassene på alle program og unngikk overbooking på enkelte program. Når det gjelder studiekvaliteten ser vi at store program kan ha noe større utfordringer med faglig og sosialt studiemiljø, men dersom vi bruker studieproduksjonene som mål, ser vi at disse programmene også har god studiepoengproduksjon per student, og det ser ikke ut til at økt overbooking går ut over studentenes gjennomføring.

Planlegger eller ønsker fakultetet å endre praksis når det gjelder overbooking?

For HF's del er det viktig å understreke at fakultetet de siste årene har hatt en bevisst bruk av overbooking for å fylle studieplassene samlet sett og sikre gode inntekter. Fakultetet er i en krevende økonomisk situasjon og har prioritert studier med god rekruttering og studieproduksjon i sitt opptaks- og dimensjoneringsarbeid. Dette har gitt helt nødvendige og ønskede resultater i form av økte resultatinntekter, som igjen sikrer at vi kan opprettholde vitenskapelige stillinger og at fakultetet har et strategisk handlingsrom både for sin forsknings- og utdanningsaktivitet. En tvungen reduksjon i overbookingen i opptakene kan ha alvorlige økonomiske konsekvenser for fakultetet. Som vi viser over ser vi også at det er god balanse mellom HF's finansierte studieplasser og antall aktive studenter.

Diskrepansen mellom finansiering og antall studenter er derimot relevant på evu-feltet og for enkeltemneopptaket. Det vil trolig være mer hensiktsmessig for både studiekvalitet, forskningstid og ressursstyring å vurdere hvordan man kan sikre finansieringen av denne virksomheten bedre.

5. Hvordan kan andelen masterstudenter i toårige masterprogram økes?

Tabell 2 viser forholdet mellom bachelorstudenter og studenter på toårige masterprogram ved UiB overordnet sett. Dette tallgrunnlaget ser bort fra femårige masterprogram, som for HF's del

betyr lektorutdanningen, som utgjør 18-20 % av HF's programstudenter og som erstatter tidligere studieløp med treårig ba + toårig ma.

Tallene skjuler dermed en stor andel studenter ved HF. Dersom vi henter ut tall for HF som også tar med lektorstudentene (2021) utgjør BA-studenter 60 %, toårig master 20 % og femårig lektorutdanning 20 %.

Økningen i rekruttering på toårig master ved HF er på 56 % i perioden 2017-2021 (jf. tabell 3)

Yngre søkere med planer om en yrkeskarriere som lektor ser ut til å foretrekke den integrerte lektorutdanningen fremfor alternativet med bachelor + master + ppu. Lektorstudentene har også god studieprogresjon og en sterk identitet. Som et sterkt lektorutdanningsfakultet har HF satset på den integrerte lektorutdanningen og omdisponert studieplasser fra toårig master til femårig lektorutdanning. Dette er også en naturlig omdisponering i og med at lektorutdanningen resulterer i nettopp masterkandidater, og at mange av studentene som tidligere tok ba + ma, nå tas opp i lektorprogrammet og kommer inn på master via lektorutdanningen.

Omdisponeringen av toårige masterplasser til lektorplasser har sikret at HF kan ta opp sterke søkere til lektorprogrammene og samtidig nyttiggjøre seg tildelte studieplasser på en god måte. Rekrutteringen til toårig master er nå i balanse med rekrutteringen. Samtidig har rekrutteringen også til toårig master økt i perioden 2017-2021.

Vi ber om at fakultetene vurderer hvilke tiltak som er aktuelle for å øke antall kvalifiserte søkere til masterstudiene, og andelen av søkere som faktisk møter til studiestart.

Fakultetet er i dialog med kommunikasjonsavdelingen om en rekrutteringskampanje for å øke andelen søker til studieprogrammene. Vi jobber for å få denne kampanjen finansiert.

Hvilke praksiser og planer har fakultetet når det gjelder masteravhandlinger på 60 stp og 30 stp?

Normalt er masteravhandlinger på HF på 60 studiepoeng, unntakene er masterprogrammene i filosofi og bærekraft hvor det er mulighet for valg av 30 studiepoengs masteravhandling og erfaringsbasert master i undervisning hvor masteravhandlingen på 45 studiepoeng.

1. Er det andre utdanningsrelaterte saker som opptar fakultetet som de ønsker å diskutere med ledelsen?

